

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 259/2015-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], obaja toho času v Ústave na výkon väzby Leopoldov, zastúpených JUDr. Kristínou Piovarčiovou ml., Advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 113/2014 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo 78/2014 zo 4. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. januára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], obaja toho času v Ústave na výkon väzby Leopoldov (ďalej

len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 113/2014 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo 78/2014 zo 4. novembra 2014.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú stíhaní pre trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1 a. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 113/2014 z 26. októbra 2014 boli vzatí do väzby podľa § 87 ods. 2 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

Sťažovatelia v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu uvádzajú, že proti predmetnému uzneseniu okresného súdu bezprostredne po jeho vyhlásení 26. októbra 2014 „*zhlásili do zápisnice sťažnosť*“, pričom podanú sťažnosť prostredníctvom obhajcu odôvodnili písomným podaním, ktoré v rámci zákonnej trojdňovej lehoty 29. októbra 2014 odovzdali na poštovú prepravu.

O podanej sťažnosti rozhodol krajský súd namietaným uznesením zo 4. novembra 2014, ktorým sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Sťažovatelia na tomto mieste uvádzajú, že z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplýva, že do dňa rozhodovania krajského súdu písomné odôvodnenie sťažnosti sťažovateľov, ktoré bolo doručované poštou, krajskému súdu predložené nebolo.

Sťažovatelia v nadväznosti na to argumentujú: „*Postup Okresného súdu Trnava v konaní Tp 113/2014, ktorý písomné dôvody našej sťažnosti nepredložil nadriadenému krajskému súdu spojení s postupom Krajského súdu Trnava a jeho uznesením sp. zn. 6Tpo/68/2014 zo dňa 04.11.2014 mal za následok porušenie nášho práva na obhajobu, nakoľko krajský súd rozhodol o našej sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby bez znalosti našej obhajobnej argumentácie, resp. pokiaľ mu táto bol známa, v namietanom uznesení zo dňa 04.11.2014 sa s touto nijako relevantne a zákonne nevysporiadal.*“

Sťažovatelia v označenom postupe konajúcich súdov vidia porušenie svojho základného práva garantovaného čl. 17 ods. 2 a ods. 5 ústavy a práva garantovaného čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené v závere svojej sťažnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol vo veci nálezom, ktorým by vyslovil porušenie ich základného práva zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva zaručeného čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 113/2014 a uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 78/2014 zo 4. novembra 2014, predmetné rozhodnutie zrušil a prikázal krajskému súdu prepustiť sťažovateľov z väzby na slobodu, priznal sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 €, a to každému z nich, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Ústavný súd tak môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenejšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 78/2014 zo 4. novembra 2014

Sťažovatelia vidia porušenie svojho základného práva garantovaného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v skutočnosti, že bolo v konaní pred krajským súdom ako opravnou inštanciou zmarené ich právo predniesť v rámci svojej obrany vlastné argumenty proti vzatiu do väzby.

Ústavný súd pri preskúmaní sťažnosti a jej príloh zistil tieto relevantné skutočnosti, z ktorých pri svojom rozhodovaní vychádzal:

Z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva základná východisková okolnosť, a síce že sťažovatelia po vyhlásení prvostupňového uznesenia okresného súdu o ich vzatí do väzby uplatnili sťažnosť, vo vzťahu ku ktorej krajský súd uviedol, že nebola odôvodnená. Sťažovatelia prostredníctvom listinných dôkazov preukázali ústavnému súdu, že odôvodnenie k uplatnenej sťažnosti podali v rámci zákonnej trojdňovej lehoty na poštovú prepravu (toto písomné podanie bolo okresnému súdu doručené 3. novembra 2014). Krajskému súdu, ako možno usúdiť z obsahu odôvodnenia jeho rozhodnutia, nebolo toto písomné odôvodnenie sťažnosti do doby jeho rozhodovania predložené.

Možnosť väzobne stíhanej osoby predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, ako aj možnosť reagovať na „protiargumenty“ zástupcu štátu (prokurátora) súvisí s požiadavkou kontradiktórnosti konania a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“, ktoré z hľadiska kvality súdneho preskúmania zákonnosti pozbavenia osobnej slobody musia byť v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj judikatúry ústavného súdu ako základné procesné záruky vyplývajúce z čl. 5 dohovoru garantované.

Ústavný súd sa oboznámil s obsahom sťažnosti sťažovateľov, ktorú uplatnili proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu o ich vzatí do väzby, ďalej s obsahom prednesov sťažovateľov a ich obhajcu v rámci tzv. väzobného výsluchu, ako aj s obsahom odôvodnenia uznesenia okresného súdu o vzatí sťažovateľov do väzby.

Ústavný súd konštatuje, že argumentačné námietky relevantného charakteru (na ktoré ako také má súd povinnosť reflektovať) produkované obhajobou v rámci väzobného výsluchu prezentované v odôvodnení prvostupňového uznesenia okresného súdu sú v podstate totožné s dôvodmi obsiahnutými v sťažnosti sťažovateľov, ktorú podali proti uzneseniu okresného súdu (námietky nesplnenia hmotnoprávnych predpokladov väzby: nedostatočne podložená dôvodnosť podozrenia zo spáchania vyšetrovaných skutkov a absencia konkrétnych skutočností opodstatňujúcich dôvodnú obavu z marenia vyšetrovania sťažovateľmi, ako aj z pokračovania v trestnej činnosti).

Ústavný súd je tak toho názoru, že z hľadiska materiálnej ochrany ústavnosti pochybenie vo väzobnom konaní možno kvalifikovať ako pochybenie formálne, ktoré nemalo materiálny dopad na ochranu označeného základného práva sťažovateľov, keďže sa v konečnom dôsledku krajský súd s relevantnou argumentáciou sťažovateľov oboznámil (prostredníctvom obsahu zápisnice o výsluchu, ako aj prostredníctvom odôvodnenia uznesenia okresného súdu) a ako takou vo svojom rozhodnutí aj zaoberal.

Vzhľadom na uvedené posúdil ústavný súd námietku porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 78/2014 zo 4. novembra 2014 ako zjavne neopodstatnenú a odmietol ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 78/2014 zo 4. novembra 2014

Ústavný súd osobitne vo vzťahu k sťažovateľmi formulovanej námietke porušenia čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru v kontexte argumentácie obsiahnutej v danej časti sťažnosti upriamuje pozornosť na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej je ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru aplikovateľné na situáciu následnej previerky zákonnosti väzby (v prípadoch žiadosti obvineného o prepustenie na slobodu a predĺženie lehoty trvania väzby). Ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru teda nie je na prípad sťažovateľov, u ktorých išlo o prvotnú súdnu kontrolu zákonnosti obmedzenia osobnej slobody nasledujúcu bezprostredne po „zatknutí“ (prvotné rozhodovanie o vzatí do väzby), aplikovateľné. U sťažovateľov prichádzala do úvahy aplikácia ustanovenia čl. 5 ods. 3 dohovoru.

Ústavný súd tak vzhľadom na nedostatok príčinnej súvislosti medzi obsahom formulovanej argumentácie sťažovateľov a namietaným porušením článku dohovoru posúdil predmetnú námietku ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 113/2014

V kontexte argumentácie sťažovateľov zameral ústavný súd svoju pozornosť na relevantnú právnu úpravu obsiahnutú v Trestnom poriadku.

Podľa § 190 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku ak lehota na podanie sťažnosti už všetkým oprávneným osobám uplynula a sťažnosti sa nevyhovelo podľa odseku 1, predloží súd vec na rozhodnutie nadriadenému súdu.

Podľa § 192 ods. 3 Trestného poriadku o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí obvineného do väzby rozhodne nadriadený súd na neverejnom zasadnutí do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie.

Ako z prezentovaného skutkového stavu vyplýva, lehota na podanie sťažnosti uplynula sťažovateľom (prokurátor sa sťažnosti po vyhlásení prvostupňového uznesenia vzdal) 29. októbra 2014. Okresný súd predložil podané sťažnosti spolu so spisovým materiálom nadriadenému súdu 30. októbra 2014. Ustanovenie § 190 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku bolo tak zo strany okresného súdu dodržané. V zmysle § 192 ods. 3 Trestného poriadku začala pre nadriadený súd rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľov inštruktívna lehota piatich dní plynúť od predloženia veci okresným súdom, teda od 30. októbra 2014, pričom krajský súd v uvedenej lehote 4. novembra 2014, tak ako mu ukladá citované ustanovenie, o sťažnosti rozhodol.

Medzitým 3. novembra 2014 bolo okresnému súdu doručené odôvodnenie sťažnosti sťažovateľov. Okresný súd, aj keď *expressis verbis* označenú situáciu Trestný poriadok konkrétne neupravuje, bol povinný v zákonnej lehote podané odôvodnenie sťažnosti bezodkladne predložiť krajskému súdu, keďže časový priestor, keď krajský súd rozhodol až nasledujúci deň, stále existoval. Možno konštatovať, že zo strany okresnému súdu došlo k faktickému pochybeniu.

Treba však povedať, že okresný súd participuje na sťažnostnom konaní vyložene v technickej rovine, keď je povinný uplatnený opravný prostriedok spolu so spisovým materiálom predložiť nadriadenému súdu (pokiaľ mu sám nevyhovie), garantom kontradiktórnosti konania v rámci sťažnostného konania je však výlučne nadriadený súd.

Pre zjavný nedostatok relevantnej príčinnej súvislosti tak ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v označenej časti kvalifikoval ako zjavne neopodstatnenú.

Na základe všetkých prezentovaných záverov ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia, a ďalšími návrhmi sťažovateľov sa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2015